

з іноземцями, під час читання літератури, перегляду кіно- і відеофільмів, при прослуховуванні пісень, а також під час праці на закордонному підприємстві.

До складу лексичних одиниць, які яскраво забарвлені національно-культурною семантикою, відносимо назви реалій (позначення предметів і явищ, які характерні для однієї культури і відсутні в іншій), конотативну лексику (слова, які збігаються за основним значенням, але різняться культурно-історичними асоціаціями), фонову лексику (позначає предмети і явища, які мають аналоги в культурі, що порівнюється, але різняться певними національними особливостями функціонування) та фразеологізми.

Отже, курси для підвищення рівня знань англійської мови здобувачів вищої освіти, які збираються проходити закордонну практику, є невід'ємною і необхідною складовою частиною практично орієнтованого навчання здобувача внз аграрного профілю.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики* : навч. посібник. Київ : Видавничий центр «Академія» 2004. 424 с.
2. Костомаров В. Г. *Языковой вкус эпохи. Из наблюдений над речевой практикой масс-медиа*. Златоуст, 1999. 320 с.
3. Малихін О. В., Павленко І. Г., Лаврентьєва О. О., Матукова Г. І. *Методика викладання у вищій школі* : навч. посібник / за ред. О. В. Малихіна. Сімферополь : Дайфі, 2011. 270 с.
4. Саламатіна О. О. *Шляхи підвищення рівня володіння іноземною мовою у здобувачів вищої освіти аграрного профілю для проходження закордонної практики* / А. В. Марковська, О. О. Саламатіна // *Молодий вчений*. Херсон : Видавництво "Молодий вчений", 2020. Вип. 4 (80) *Квітень*. С.161-165.
5. *Современный словарь по педагогике* / сост. Е. С. Рапацевич. Минск : Современное слово, 2001. 940 с.
6. <https://int.mnau.edu.ua/zakordonna-praktyka/#1529311643031-bf5e9c2c-4fe4>.

УДК: 351

СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Сидор Г. В., канд. екон. наук, доцент
e-mail: sidor.gal@ukr.net

*Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Західноукраїнського національного університету*

Савків У. С., канд. екон. наук, доцент
e-mail: usavkiv@meta.ua

*ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет ім. Василя Стефаника»*

Останнім часом освітні послуги в Україні привертають увагу багатьох практиків та науковців. З нашої точки зору, це пов'язано з інтеграцією нашої

держави у світовий і загальноєвропейський освітній простори на засадах рівноправного суб'єкта.

На нашу думку, освітня послуга в Україні – це діяльність (наукова, виховна, педагогічна) працівників освітньої сфери, що спрямована на задоволення потреб суб'єктів освіти. З огляду на це освітні послуги створюються живою працею викладачів і вимагають здійснення певного процесу, виконання певних процедур.

Освітні послуги на сучасному етапі займають провідне місце серед інших послуг на споживчому внутрішньому ринку. Проте у суспільстві не сформувалася єдина думка щодо них.

Важливість освітніх послуг в Україні визначається можливістю за допомогою підготовки фахівців генерувати інноваційну продукцію, формувати систему державного управління, впливати на економічний стан у галузях економіки. Однак результат цього процесу прямо залежить як від тих, хто навчається, так і від тих, хто навчає. Корисний ефект можна вважати результатом освітньої діяльності працівників освіти.

Освітня послуга, відповідно до законодавства України, – це освітня програма, яка охоплює визначену вартість та спрямована на отримання очікуваних результатів навчання (здобувачем освіти) [7].

Пропонуємо систематизувати підходи науковців щодо визначення поняття «освітня послуга» (табл. 1).

Ми частково погоджуємося з трактуванням освітньої послуги, яке подає А. Румянцев та Ю. Коваленко [8, с. 121]. В освітній послугі ці науковці вбачають продукт, який трансформується в робочу силу. Якість робочої сили споживачів у процесі надання освітніх послуг примножується, набуваючи нового значення, однак рівень їхньої освіченості також залежить від самих здобувачів освіти, тобто від їхніх зусиль. З огляду на це освітня послуга в Україні є процесом надання компетенцій, якими наділений заклад освіти, проте якість робочої сили потрібно вдосконалювати.

Таблиця 1

Підходи науковців щодо визначення поняття «освітня послуга»

Автор	Визначення
К. Євменькова	товар у вигляді наукової та навчальної інформації, що у вигляді практичних навичок та системи знань передається здобувачу [2]
І. Каленюк	результат здійснення працівниками сфери освіти діяльності для задоволення освітніх потреб [3]
С. Ніколаєнко	соціальне благо, задоволення освітніх потреб [5]
Т. Оболенська	товар, який направлений на задоволення потреби здобувача в набутті знань для подальшого їхнього використання в професійній діяльності [6]
М. Матвіїв	освітній товар, що представляє собою діяльність в процесі якої відбувається задоволення потреб споживача в освіті [4, с. 43]
Л. Юрчук	економічне благо, яке є корисним з погляду споживачів [9]
А. Дмитрів	процес передання та отримання знань, якому притаманні особливості [1, с. 41]

Джерело: Складено автором на основі систематизації літературних джерел

Щоб чітко окреслити перспективи розвитку освітніх послуг в Україні, ми дали визначення цього поняття. Пропонуємо розглядати освітню послугу як процес передання споживачам знань з метою їхнього соціально-економічного зростання, а також задоволення потреб працедавців у висококваліфікованих спеціалістах, забезпечення розширеного відтворення суспільства та сукупного трудового потенціалу держави.

З огляду на вищевикладені визначення (табл. 1) пропонуємо виокремити ознаки освітніх послуг:

- фізично відчуті їх неможливо, вони виражаються у вигляді навчальних програм та планів, сертифікатів та дипломів тощо;
- освітні послуги пов'язані із суб'єктами, що їх надають;
- потребують адаптації та постійного оновлення до умов зовнішнього середовища;
- зазвичай процес надання освітніх послуг займає значний проміжок часу (залежно від обсягу та складності, мети);
- у процесі купівлі-продажу відсутнє право передачі права власності на освітню послугу;
- задовольняє потреби суспільства загалом (не лише окремого індивіда).

Освітні послуги в Україні, з нашої точки зору, мають чітко окреслений соціальний зміст. Ця соціальна приналежність передбачається суттєвою роллю держави в процесах їхнього розвитку та функціонування.

Ми переконані, що освітні послуги в нашій державі належать до таких, що впливають, тобто змінюють інтелектуальний стан осіб. Зазначені зміни можуть бути постійними та непостійними. Вважаємо, що освітні послуги в Україні здатні викликати постійні зміни стану споживачів.

Людина може виконувати роль як суб'єкта, так і об'єкта на ринку освітніх послуг. На функціонування усіх інших ринків чутливо реагує ринок освітніх послуг. Людство потребує споживання освітніх послуг, саме тому пропонуємо зараховувати освіту до системи ринкових відносин, оскільки освітня послуга як специфічний вид товару формується в цій системі.

Щодо будь-яких матеріальних благ, то освітні послуги доволі специфічні, оскільки благо – це результат споживання освітніх послуг. Це благо для суспільства і для економіки всієї держави.

Освітнім послугам в Україні характерна, по-перше, нематеріальність, тобто ці послуги неможливо побачити або відчуті. По-друге, невіддільність студента й викладача, оскільки вони працюють в одній аудиторії та в один і той самий момент часу. По-третє, їм притаманна непостійна якість надання, оскільки здобувачі освіти мають різний рівень підготовки, а викладачі – різний рівень кваліфікації.

Пропонуємо порівняти особливості освітніх послуг у новій і традиційній економіках (табл. 2).

Особливості освітніх послуг

Послуги	У традиційній економіці	У новій економіці
За змістом	Система навиків і знань	Система програмних результатів, компетентностей (спеціальних, інтегральних)
За освітнім стандартом	На основі нормативних дисциплін	На основі компетентнісного підходу
За спрямованістю навчання	Орієнтація на оволодіння фаховою наукою	Орієнтація на посаду та професію
Ставлення до споживача	Відносини після продажу освітніх послуг припиняються	Відносини після продажу освітніх послуг продовжуються (через участь у стажуванні, передпідготовку фахівців)

Джерело: Складено автором на основі систематизації літературних джерел

Як бачимо з табл. 2, формування поняття освітніх послуг тісно пов'язане з часовими проміжками, які впливали на їхнє смислове наповнення, спрямованість, ставлення до цих послуг.

Питання, розкриті в тезах, надзвичайно актуальне, оскільки освітні послуги – це благо для окремої людини (особисте) і для суспільства загалом (суспільне).

Список використаних джерел:

1. Дмитрів А. Я. Характеристика особливостей освітньої послуги з погляду маркетингу. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія : Логістика. 2010. № 690. С. 40–43. URL : <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/11323/1/7.pdf>.
2. Євменкова К. М. Освітня послуга як економічна категорія. Економіка і регіон. 2009. № 3 (22). С. 172–175.
3. Каленюк І. С. Економіка освіти: навч. посіб. Київ : Знання України, 2003. 316 с.
4. Матвіїв М. Методологія та організація маркетингового менеджменту в сфері вищої освіти : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 560 с.
5. Ніколаєнко С. Рейтингові системи – складові національного моніторингу якості вищої освіти. Вища школа. 2007. № 4. С. 3–14.
6. Оболенська Т. Є. Маркетинг освітніх послуг: вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія. Київ, 2001. 208 с.
7. Про освіту : Закон України: від 05. верес. 2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
8. Румянцев А., Коваленко Ю. Світовий ринок послуг : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 456 с.
9. Юрчук Л. М. Механізм формування регіонального ринку освітніх послуг. URL : <http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2011-01%285%29/11ylmrop.pdf>.